Němčina

učebnice s hrami, testy a řešením
pro gymnázia a SŠ · cesta k maturitě

3.
ročník

Ää Öö Üü ß

je mehr, desto...

weder... noch

hätte ich gewusst

Brnkačka
www.skoly.kreativni-mozek.cz

B1

Publikace nemá schvalovací doložku MŠMT.
Je určena k procvičování učiva ve škole i doma.

Hallo! Já jsem Brnk – trsátko, které ví, že s dobrým fíglem je všechno brnkačka. Ve 3. ročníku se dostaneš na úroveň B1, tedy na úroveň maturity. Naučíš se dvoudílné spojky, konjunktiv II minulý, nepřímou řeč i trpný rod s modálními slovesy, napíšeš příspěvek do diskuse, poznáš německy píšící autory a zvyky z regionů – a vyzkoušíš si všechny formáty poslechu a čtení z didaktického testu.

Jak s Brnkačkou pracovat

🎸 **Brnk vysvětluje**
Nové učivo krok za krokem, s příklady a fígly.

✏️ **Zkus si to**
Cvičení od lehčího k těžšímu. Piš přímo do knížky.

🎲 **Hrajeme si**
Tajenky, spojovačky, hlavolamy – učení, které baví.

⭐ **Brnkni si test**
5 otázek na konec kapitoly. Máš 5 bodů? Brnkačka!

✅ **Umím to?**
Vybarvi smajlíka podle toho, jak ti to jde.

🏆 **Velký test a diplom**
Po každém pololetí. Na konci tě čeká diplom.

💡 **Pro rodiče a učitele**

Kniha navazuje na Brnkačku Němčina pro 2. ročník a upevňuje úroveň B1 podle Společného evropského referenčního rámce. Kapitoly jdou v pořadí, jak se učivo obvykle probírá během roku (měsíc je u každé kapitoly). Výklad i zadání úloh jsou česky jako v didaktickém testu z němčiny, texty, příklady a položky úloh německy. Úlohy ve stylu maturity jsou původní – nejde o testy CERMAT; písemnou práci a ústní zkoušku určuje škola, rozsahy textů jsou proto orientační. Úlohy označené 🎧 jsou na poslech; texty k předčítání najdete vzadu v oddílu „Texty k poslechu“. Základem je spisovná němčina Německa podle platných pravidel pravopisu. Postavy, články a příspěvky v úlohách jsou smyšlené; fakta o zemích, autorech a zvycích jsou ověřená. U každé kapitoly jsou výstupy RVP G a požadavky katalogu k maturitě – přehled je na konci knihy, stejně jako řešení všech úloh. Při tvorbě knihy jsme využili umělou inteligenci (AI); obsah prošel kontrolou správnosti. Podrobnosti najdete v tiráži na konci knihy.

Obsah

1. pololetí

1	Wiederholung und Wortbildung	2
2	Zweiteilige Konnektoren	7
3	Beziehungen und Generationen	12
4	Konjunktiv II der Vergangenheit	18
5	Mein Ort und meine Region	24
6	Meinungen äußern: der Forumsbeitrag	29
7	Indirekte Rede	35
8	Literatur auf Deutsch	40
9	Medien und Werbung	45
10	Partizipien als Adjektive	50
11	Gesundheit und Lebensstil	56
12	Hörverstehen: Strategien für B1	62
🏆	Velký test – 1. pololetí	67

2. pololetí

13	Passiv mit Modalverben und Passiversatz	68
14	Arbeiten und Studieren im Ausland	73
15	Nomen-Verb-Verbindungen	79
16	Erfindungen und Technik aus D-A-CH	84
17	Umwelt und Klimaschutz	90
18	Diskutieren und Vergleichen	96
19	Leseverstehen B1	101
20	Gesellschaft und Ehrenamt	107
21	Bräuche in den Regionen	113
22	Wiederholung B1	118
🏆	Velký test – 2. pololetí	124
🎓	Diplom	125
📋	Přehled učiva podle RVP G a maturity	126
🎧	Texty k poslechu	129
✔️	Řešení	136
ℹ️	Tiráž	142

KAPITOLA 1 · 🔁 OPAKOVÁNÍ

Wiederholung und Wortbildung

🗓️ září · RVP G: G-DCJ-1-04 · maturita: MZ-NJ-C-09 · MZ-NJ-JK-01, 04

Na konci didaktického testu z němčiny tě může čekat nenápadná úloha: věta s mezerou a slovo v závorce – *Das war eine große _____. (überraschen)*. Nestačí slovo znát, musíš z něj udělat jiné: *Überraschung*. Kdo zná pár přípon a předpon, rozluští i slova, která nikdy neviděl. Do 3. ročníku proto vykročíme opakováním a tvořením slov.

🎯 V této kapitole se naučíš

- tvořit podstatná jména příponami *-ung, -heit, -keit, -schaft* a znát jejich rod
- tvořit přídavná jména příponami *-lich, -ig, -los, -bar*
- rozumět předponám *un-, ver-, zer-* a odhadnout význam neznámého slova
- doplnit slovo ve správném tvaru jako v didaktickém testu

🎸 Brnk vysvětluje

Němčina skládá slova jako stavebnici: předpona + kmen + přípona. Když znáš sloveso *lösen* (řešit), rozumíš i slovům *die Lösung* (řešení), *lösbar* (řešitelný) a *unlösbar* (neřešitelný). Tvoření slov (*die Wortbildung*) se proto vyplatí dvakrát: v textu odhadneš neznámé slovo a v testu doplníš správný tvar.

přípona	z čeho	příklady
-ung	ze slovesa	*wohnen* → *die Wohnung* · *entscheiden* → *die Entscheidung* · *erfahren* → *die Erfahrung*
-heit	z přídavného jména	*frei* → *die Freiheit* · *gesund* → *die Gesundheit* · *krank* → *die Krankheit*
-keit	z přídavného jména na -ig, -lich, -bar, -sam	*möglich* → *die Möglichkeit* · *ehrlich* → *die Ehrlichkeit* · *pünktlich* → *die Pünktlichkeit*
-schaft	z podstatného jména (skupina, vztah)	*der Freund* → *die Freundschaft* · *der Nachbar* → *die Nachbarschaft* · *der Mann* → *die Mannschaft*

⭐ Zapamatuj si

Podstatná jména na ***-ung, -heit, -keit, -schaft*** mají **vždy člen *die*** a množné číslo (pokud ho mají) na ***-en***: *die Zeitung – die Zeitungen*. Podstatné jméno ze slovesa vznikne často i bez přípony a pak bývá mužského rodu: *besuchen* → *der Besuch*, *anfangen* → *der Anfang*. Infinitiv jako podstatné jméno má vždy *das*: *das Lesen, beim Kochen*.

přípona	význam	příklady
-lich	jaký, týkající se něčeho	*der Freund* → *freundlich* · *der Tag* → *täglich* · *die Gefahr* → *gefährlich*
-ig	mající něco	*die Sonne* → *sonnig* · *der Schmutz* → *schmutzig* · *der Durst* → *durstig*
-los	bez něčeho (česky bez-)	*die Arbeit* → *arbeitslos* · *das Ende* → *endlos* · *die Hoffnung* → *hoffnungslos*
-bar	dá se to udělat (česky -telný)	*essen* → *essbar* · *lesen* → *lesbar* · *machen* → *machbar*
un-	opak (česky ne-)	*bekannt* → *unbekannt* · *möglich* → *unmöglich* · *das Glück* → *das Unglück*
ver-	často chyba nebo změna	*schlafen* → *verschlafen (zaspat)* · *laufen* → *sich verlaufen (zabloudit)* · *kaufen* → *verkaufen (prodat)*
zer-	rozbít, rozdělit na kusy	*brechen* → *zerbrechen* · *reißen* → *zerreißen* · *stören* → *zerstören*

🧩 **Příklad: Doplň správný tvar: *Die _____ zwischen Ema und Hannah ist sehr eng. (Freund)***

1. Za členem *die* chybí podstatné jméno, slovo *Freund* je ale mužského rodu – potřebuješ jiné slovo.
2. Vztah mezi lidmi vyjadřuje přípona *-schaft*, která má vždy člen *die*.

✔️ ***Die Freundschaft zwischen Ema und Hannah ist sehr eng.***

🧩 **Příklad: Doplň správný tvar: *Wir hatten einen _____ Tag. (Sonne)***

1. Mezi členem a podstatným jménem stojí přídavné jméno: *die Sonne* → *sonnig*.
2. Pak koncovka: *einen* = 4. pád mužského rodu, signál nese člen → *-en*.

✔️ ***Wir hatten einen sonnigen Tag.***

💡 **Fígl**

Úlohu „správný tvar slova“ řeš ve **dvou krocích**: 1) jaký slovní druh do mezery patří (za členem podstatné jméno, mezi členem a podstatným jménem přídavné jméno, na konci věty často příčestí), 2) jaký tvar (koncovka, množné číslo, osoba, čas). Rod pomůže konec slova: *-ung*, *-heit*, *-keit*, *-schaft*, *-ion*, *-tät* → **die**, *-chen* a infinitiv → **das**, *-ismus*, *-ling* → **der**.

⚠️ **Pozor, past!**

die Freundheit ✕ → *die Freundschaft* ✓ · *die Möglichheit* ✕ → *die Möglichkeit* ✓ (po *-lich* je *-keit*) · *der Wohnung* ✕ → *die Wohnung* ✓ · *ein sonnig Tag* ✕ → *ein sonniger Tag* ✓ – i nově utvořené přídavné jméno potřebuje koncovku · *die unmöglichkeit* ✕ → *die Unmöglichkeit* ✓ – podstatné jméno vždy s velkým písmenem

opakování z 2. ročníku	příklad
vztažná věta (*der Relativsatz*)	*Das ist die Freundin, **der** ich geholfen habe.*
konjunktiv II přítomný	*Wenn ich mehr Zeit **hätte**, **würde** ich mehr lesen.*
předminulý čas (*das Plusquamperfekt*)	*Nachdem ich gegessen **hatte**, ging ich los.*
trpný rod (*das Passiv*)	*Die Brücke **wurde** vor hundert Jahren **gebaut**.*
um … zu · 2. pád (*der Genitiv*)	*Ich lerne Deutsch, **um** in Wien **zu** studieren.* · ***wegen des** Regens*

✏️ Zkus si to

od lehčího k těžšímu

1 **Utvoř z daného slova podstatné jméno příponou *-ung*, *-heit*, *-keit* nebo *-schaft* a napiš ho i se členem.**

Wort	Nomen mit Artikel	Wort	Nomen mit Artikel
entscheiden	_____	übersetzen	_____
gesund	_____	sicher	_____
möglich	_____	pünktlich	_____
der Nachbar	_____	frei	_____

2 **Spoj německé přídavné jméno s jeho českým významem.**

1. arbeitslos •	• A. nebezpečný
2. essbar •	• B. křehký
3. gefährlich •	• C. nezdvořilý
4. schmutzig •	• D. jedlý
5. unhöflich •	• E. nezaměstnaný
6. hoffnungslos •	• F. beznadějný
7. zerbrechlich •	• G. špinavý

3 **Vyber slovo, které se hodí do věty (A–C).**

a. Der Test war so schwer, dass die letzte Aufgabe fast _____ war.
(A) unlösbar (B) Lösung (C) lösen

b. Vielen Dank für Ihre _____!
(A) freundlich (B) Freundlichkeit (C) befreundet

c. Meine Oma ist immer _____ und erzählt gern Witze.
(A) Lust (B) lustlos (C) lustig

d. Die Vase ist auf den Boden gefallen und _____.
(A) verbrochen (B) unterbrochen (C) zerbrochen

e. Ich habe heute _____ und bin zu spät gekommen.
(A) verschlafen (B) eingeschlafen (C) verlaufen

f. Mein Onkel ist seit zwei Monaten _____ und sucht eine neue Stelle.
(A) arbeitsam (B) arbeitslos (C) Arbeitslosigkeit

4 **Odhadni význam slova: rozlož ho na části a napiš, co znamená česky.**

a. die Unpünktlichkeit

b. unvergesslich

c. die Arbeitslosigkeit

d. unzerbrechlich

e. die Sehenswürdigkeit

f. ungenießbar

5 **Přečti si článek ze školního časopisu.**

Mein Sommer im Ferienlager · von Amálie, 3.A

Diesen Sommer habe ich zum ersten Mal als Betreuerin in einem Ferienlager gearbeitet. Das Lager lag an einem kleinen See in Südböhmen, und in meiner Gruppe waren zwölf Kinder zwischen acht und zehn Jahren. Ehrlich gesagt hatte ich am Anfang ein bisschen Angst vor der Verantwortung. Was mache ich, wenn ein Kind krank wird oder nachts nicht schlafen kann?

Zum Glück war ich nicht allein. Meine Kollegin Klára hatte schon viel Erfahrung, weil sie seit drei Jahren im Lager arbeitet. Von ihr habe ich gelernt, dass Pünktlichkeit und klare Regeln sehr wichtig sind. Kinder brauchen Ordnung – aber auch genug Freiheit zum Spielen. Klára hat mir auch gezeigt, wie man ein Kind tröstet, das Heimweh hat: zuhören, ein bisschen ablenken und es auf keinen Fall auslachen.

Jeder Tag war anders. Am Vormittag hatten wir meistens Sport oder Wanderungen, am Nachmittag haben wir gebastelt, gesungen oder im See gebadet. Am lustigsten waren die Nachtspiele im Wald. Natürlich gab es auch schwierige Momente: Einmal war ein Junge plötzlich verschwunden, und wir haben ihn eine halbe Stunde lang gesucht. Er saß hinter der Küche und aß Kekse. Seine Erklärung: „Ich hatte Hunger!“

Am letzten Abend haben die Kinder für uns ein kleines Theaterstück gespielt. Ein Mädchen hat mir eine Zeichnung geschenkt, auf der stand: „Für die beste Betreuerin“. Da war ich fast sprachlos.

Was nehme ich mit? Ich bin viel geduldiger geworden und habe neue Freundschaften geschlossen. Die Arbeit war manchmal anstrengend und die Bezahlung war nicht hoch, aber die zwei Wochen waren unvergesslich. Nächstes Jahr möchte ich unbedingt wieder mitfahren.

6 **Rozhodni podle článku z úlohy 5, zda je tvrzení pravdivé (P), nebo nepravdivé (N).**

1. Amálie hatte vor diesem Sommer schon oft in einem Ferienlager gearbeitet. P N
2. In Amálies Gruppe waren zwölf Kinder. P N
3. Klára hat mehr Erfahrung als Amálie. P N
4. Am Nachmittag hatten die Kinder meistens Sport. P N
5. Der verschwundene Junge hatte sich im Wald versteckt. P N
6. Amálie hat am letzten Abend ein Geschenk bekommen. P N
7. Amálie hat im Lager sehr gut verdient. P N

7 Doplň slovo v závorce ve správném tvaru – jako v didaktickém testu.

a. Am Anfang hatte ich Angst vor der großen _____. (verantworten)

b. Nach dem langen Ausflug waren alle Kinder sehr _____. (der Hunger)

c. Diesen Abend vergesse ich nie – er war einfach _____. (vergessen)

d. Achtung, das ist kein _____ Wasser! (trinken)

e. Im Lager habe ich viele neue _____ geschlossen. (der Freund)

f. Für die Betreuer ist _____ sehr wichtig. (pünktlich)

🎲 Hrajeme si

Utvoř ze slova v závorce podstatné jméno a doplň ho. První písmena doplněných slov přečti shora dolů – vyjde ti tajenka.

1. Das war eine schwere _____. (entscheiden)
2. In unserer _____ wohnen viele Familien mit Kindern. (der Nachbar)
3. Ohne Jacke in die Berge? So eine _____! (dumm)
4. In meinem Zimmer ist totale _____. (die Ordnung – opak)
5. Dieses Handy ist eine echte _____. (neu)
6. Sport ist gut für die _____. (gesund)

Tajenka je německé slovo pro to, co v úloze „správný tvar slova“ chybí nejčastěji.

☐☐☐☐☐☐

⭐ Brnkni si test

5 bodů · 5 = brnkačka! · 3–4 = skoro · 0–2 = zkus kapitolu znovu

1. Jaký člen má slovo *Freundlichkeit*?
   (A) der (B) die (C) das
2. Doplň: *Das Wetter war schlecht, aber der Ausflug war trotzdem* _____.
   (A) unvergesslich (B) Vergesslichkeit (C) vergessen
3. Co znamená *essbar*?
   (A) hladový (B) jídelní (C) jedlý
4. Doplň: *Ich habe im Sommer viele neue* _____ *gemacht.* (erfahren)
   (A) Erfahrung (B) Erfahrungen (C) Erfahrungs
5. Které slovo je správně?
   (A) die Möglichkeit (B) die Möglichheit (C) die Möglichschaft

✅ Umím to?

vybarvi

Ich kann Nomen mit -ung, -heit, -keit und -schaft bilden und kenne ihren Artikel. 😀 🙂 😕

Ich kann Adjektive mit -lich, -ig, -los und -bar bilden und verstehen. 😀 🙂 😕

Ich kann die Bedeutung unbekannter Wörter aus ihren Teilen erraten. 😀 🙂 😕

🖥️ Tvoření slov si procvičíš i online. → skoly.kreativni-mozek.cz